
Veranderen

Hallo, lezer die we nog niet kennen, lees eerst **Matteüs 12,9-14**

Wat is nodig om te veranderen?

Als wij tegen jou zeggen: 'een gemaskerde man steekt een mes in de buik van een vrouw', wat denk je dan? Nee, niet meteen doorlezen, eerst antwoord geven....

We weten niet hoe groot jouw fantasie is, en nee, je hoeft je antwoord niet in te sturen...:) De meeste mensen die we deze vraag 'live' stellen, krijgen er een onguur beeld bij van een overvaller in een donker steegje die weerloze vrouwen van het leven berooft. En dat beeld kregen ook wij als eerste, toen ons deze vraag indertijd werd voorgelegd. Dat is interessant. Blijkbaar roept zo'n uitspraak bij velen automatisch dezelfde associatie op. Toch hebben de meesten van ons zo'n scène nooit daadwerkelijk met eigen ogen zien gebeuren, hooguit degenen die in een criminele buurt zijn opgegroeid. We kennen dit beeld vooral uit films, stripboeken, of romans. En dat beeld blijft blijkbaar hangen.

Er bestaan altijd meerdere interpretaties

Toch hoeft dat niet de enige interpretatie te zijn. Want wat nu als we je erbij vertellen dat het masker een groene kleur heeft? Meestal ontstaat er dan een lichte verwarring op de 'live' gezichten, zo van 'wat heeft dát er nu mee te maken?' (welk effect heeft deze aanvulling overigens op jou?). Bij sommigen begint het dan te dagen, maar anderen lichten pas op als we erbij zeggen dat deze scène zich afspeelt in een ziekenhuis. Aha, het kan ook een chirurg zijn die een operatie begint! Ineens verandert het beeld van iets negatiefs naar iets positiefs, en dat terwijl er in feite maar één, hooguit twee gegevens bij komen.

Zo werkt ons (en ook jouw) denken. Als er informatie binnenkomt (in dit geval één zin), dan probeert je denken daar betekenis aan toe te kennen. Als referentiekader gebruikt je denken daarvoor de 'oude' beelden die al in je geheugen aanwezig zijn. Hoe vertrouwder die 'oude beelden' zijn, hoe gemakkelijker de nieuwe informatie daaraan gekoppeld wordt.

Je denkt overeenkomstig waar je je mee voedt

Dit inzicht is niet nieuw. Psychologen maken van dergelijke oefeningen gebruik om je te laten ontdekken waar je je denken (en dus in zekere zin jezelf) mee voedt. Dat is belangrijk, omdat je denken voor een groot deel je handelen bepaalt. Als er in je denken bijvoorbeeld sprake is van boosheid, is de kans groot dat dit leidt tot boos gedrag. Over het algemeen wil je dat niet, helemaal niet indien je ernst wilt maken van je christelijk geloven. En dus lijkt de oplossing te zijn: *denk anders*, want dan wordt ook je gedrag anders. Niet voor niets roept Paulus zijn lezers (christenen!) op *hun denken te vernieuwen*.

Maar ja, dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Je denken vernieuwen is méér dan 'een paar nieuwe gegevens aan je gedachtegoed toevoegen'. In ons bovenstaande voorbeeld lijkt het toevoegen van 'groen' en 'ziekenhuis' voldoende te zijn om je een nieuw inzicht te geven ten aanzien van deze specifieke uitspraak. Maar wat zegt dat over je *denken*?

Zullen we eens kijken? Wat is je eerste gedachte bij de zin 'hij richtte op zijn tegenstander, schoot, en raakte hem feilloos in het gezicht.'? Ervan uitgaande dat jij, net als wij, bij de eerste uitspraak vrijwel direct het onguere beeld kreeg, is de kans groot dat je bij deze tweede zin meteen denkt aan een pistoolschot. Of ben je door de voorgaande alinea's zodanig gewaarschuwd dat je nu verwoed aan allerlei alternatieven probeert te denken ('het is vást iets anders!')? Hmm, anders dan wát? Indien je daarover nu aan het nadenken bent, dan ben je dus op zoek naar een *ander* referentiekader dan wat je gewoonlijk gebruikt....

Jezus kent God's bedoeling

Voor uitspraken zoals hierboven is dit alles misschien niet zo wezenlijk. Maar hoe zit het met uitspraken over God? We zien dat in de tekst van vandaag. Jezus stelt een vraag over de sabbat. Niet om een theologisch of legalistisch debat te beginnen; door zijn unieke Goddelijke afkomst weet Hij als geen ander wat God's oorspronkelijke bedoeling met de sabbat is, en die trekt Hij op geen enkele manier in twijfel. Maar Jezus neemt óók waar hoe de Farizeeën met de sabbat omgaan (hoe zij zich *gedragen*), en die handelwijze komt niet overeen met God's bedoeling. Vandaar dat Jezus de Farizeeën aanspreekt op hun *denken*.

Rom 12,2
Efs 4,23

Mat 5,17
Luc 11,39-44
Ex 20,8-10

Veranderen

Hij doet daarmee feitelijk hetzelfde als waar wij deze brief mee begonnen: ‘als God tegen je zegt: “onderhoud de sabbat”, wat dénk je dan?’ Ja, lezer, dat is ook een mooie vraag voor jou. Wat denk je dan over God? En over jezelf? Neem gerust even de tijd daar eens over na te denken; de rest van onze brief wacht wel...

Wat is jouw beeld van God?

Ps 90,2-4
Job 42,3

Ook jij hebt een beeld van God - maar hoe weet je of dat wel ‘klopt’? Ja, misschien *denk* je dat je het beeld van God al compleet hebt (‘ik ga al zo-en-zo lang naar de kerk, en ik heb al zo-en-zo vaak de bijbel gelezen!’), maar hoe kun je met jouw beperkte denken het beeld van de Eeuwige God compleet hebben? Al vele eeuwen geleden was Job zo eerlijk om toe te geven dat hij dat niet kon.

De Farizeeën in de tekst van vandaag zijn helaas niet zo eerlijk. Sterker nog: ondanks de rationele argumenten die Jezus geeft, zijn ze niet bereid hun denken over God te veranderen. Blijkbaar is het toevoegen van nieuwe informatie toch niet altijd voldoende.

Iedereen kan veranderen

Flp 3,5
Hnd 22,3
Hnd 5,34
Hnd 7,58:8,1
Hnd 22,4

Toch lezen we in de bijbel over een felle Farizeeër die zijn denken wél verandert: Paulus. Hij omschrijft zichzelf als wat je zou kunnen noemen een ‘hardcore Farizeeër’ die zelfs les heeft gekregen van een van de meest vooraanstaande wetgeleerden uit die tijd. Paulus schroomde er niet voor andersdenkenden gevangen te laten zetten of zelfs om het leven te (laten) brengen. Wat dat betreft had hij zó tussen de Farizeeën in de tekst van vandaag kunnen staan. Die willen Jezus immers óók doden. Toch verandert Paulus wél. Hoe kan dat?

Het antwoord luidt: een *ervaring*. Op weg naar Damascus krijgt Paulus een zeer intense openbaring van Jezus Zelf, die hem persoonlijk raakt. Natuurlijk had hij al over Hem gehoord, maar ja, er werd al zóveel over Hem beweerd.... En, net zoals in ons voorbeeld van de gemaskerde man, met informatie ‘van horen zeggen’ kun je alle kanten op. Maar een ervaring maakt ‘informatie’ tot ‘*persoonlijke* informatie’ - het is immers *jouw* ervaring.

Ervaring maakt je tot deelnemer

Een *ervaring* betekent het verschil tussen wat de informatie betekent, en wat de informatie *voor jou* betekent. Een ervaring nodigt je uit *deelnemer* te worden. Om het in bijbelse termen te zeggen: louter informatie gaat over je hoofd, maar ervaring gaat over je hart. En je hart is iets zeer persoonlijks. Je hart is waar je leeft.

Ook al ben je misschien geneigd de wereld en je leven vooral met je hoofd te benaderen, in de praktijk is het uiteindelijk je hart dat de doorslag geeft. Je hoofd is in staat van iets nieuws de waarde te bepalen, maar je hart vertelt je hoeveel het waard is *voor jou*. Bijna iedereen die rookt wéét dat het slecht is voor de gezondheid - en toch steken ze steeds weer een nieuwe sigaret op. Waarom? Omdat in hun hart de overtuiging heerst dat de uitwerking van het roken beter is voor hun welbevinden dan de uitwerking van het niet-roken.

Je hart is waar je leeft

Mat 15,18-19
Luc 16,15
Joh 2,25
Joh 14,27

Daaruit blijkt al dat ook je hart er naast kan zitten. Maar omdat je hart - letterlijk - dieper zit dan je hoofd, hebben logische argumenten er vaak geen vat op. Je hart is sterk, en bepaalt daarom je leven nog sterker dan je denken. Jezus weet als geen ander wat er allemaal in iemand's hart kan leven, en dus ook waar dat in je leven toe kan leiden. Maar zo'n leven wil Hij niet voor jou. Zijn bedoeling is juist alle rommel uit je hart weg te nemen, en het te vervangen door vrede. *Zijn vrede*. Voor *jou*.

Dat klinkt goed. Maar zolang je hart ervan overtuigd is dat datgene wat nú in je hart leeft *beter* is, zul je geneigd zijn de ‘huidige inhoud’ vast te houden. Gevolg: je wijst iets af waarvan je *meent* dat het minder is, terwijl het in werkelijkheid juist veel beter is. En je hart zal op dit punt niet veranderen - tenzij het *ervaart* dat Jezus' vrede inderdaad beter is.

Mat 16,25

Dat is de achterliggende reden waarom Jezus mens wordt. Na alle woorden en uitspraken van het Oude Testament, is het nu tijd om God persoonlijk te *ervaren*. Vandaar dat Jezus, naast zijn onderricht, ook ervaringen geeft: genezingen en wonderen.

Joh 6,2

Veranderen

Luc 17,14-15
Joh 9,25

Heeft dat altijd het gewenste resultaat? We zien in elk geval dat zij die een *ervaring* hebben tot ander gedrag komen. De *ervaring* brengt de melaatsen ertoe tóch naar de tempel te gaan, ook al vertrouwen ze zich nog niet allemaal geheel toe aan Jezus. De *ervaring* brengt de blinde ertoe in Jezus te geloven. We zien ook dat zij die de *ervaring niet* toelaten in hun hart - degenen die toeschouwer willen blijven - ook hun gedrag niet veranderen. Helaas zijn dit vaak wél degenen die over God onvolledige uitspraken doen, uitspraken die gebaseerd zijn op 'informatie over God', en niet op 'ervaring van God'.

God nodigt je uit zoals je bent

Opb 3,20

God wil dat jij Hem leert kennen als Wie Hij werkelijk is. Sterker nog: Hij wil samen met jou je leven delen, en Hij wil dat jij dat óók wilt. Zonder een persoonlijke ervaring gaat dat echter niet lukken; je kunt immers niet werkelijk samenleven met iemand die je alleen maar van horen zeggen kent. Daarom nodigt Hij je uit je hart voor Hem te openen. Hij dringt Zich niet op; per slot van rekening heeft Hij tijd genoeg. Jouw tijd is echter beperkt....

Rom 12,2
Efs 4,23
Opb 21,5

Okee, stel dat je op zijn uitnodiging ingaat en je hart voor Hem opent. Ben je er dan? Nee, het openen van je hart is stap één. Stap twee hebben we al gezien: Paulus' oproep je denken te vernieuwen. Want wanneer doet hij die oproep? *Na* zijn ervaring met Jezus. En tot wie? Tot christenen - dus tot hen die (waarschijnlijk) ook een persoonlijke ervaring met Jezus hebben gehad, of in elk geval een keuze voor Jezus gemaakt hebben. Paulus weet dat je pas werkelijk een deelnemer kunt worden als óók je denken zich aanpast aan het nieuwe leven dat in je hart is begonnen. God wil *alles* nieuw maken - inclusief jouw hart en jouw denken.

Er blijven altijd vragen

We weten niet welk beeld jij (nu) van God hebt. We weten wél welk beeld Hij van jou heeft. Hij vindt jou de moeite waard, en Hij geeft om je. Wat deze uitspraak voor jou betekent weten we natuurlijk niet. Misschien hoor je dit voor het eerst, en probeer je je daar een beeld bij te vormen. Misschien heb je dit juist al veel vaker gehoord, en denk je nu... ja, wát? Feitelijk ligt de keuze nu bij jou. Wat heeft het lezen van deze brief bij je opgeroepen? Waarschijnlijk een hoop vragen. Bijvoorbeeld:

- waar wordt mijn referentiekader door gevormd en bepaald?
- hoe kan ik weten wat God's interpretatiekader is?
- op welke manier ontmoet Paulus Jezus nu eigenlijk?
- hoe kan ik vaststellen dat wat Jezus wil écht beter is voor me?
- ervaringen kunnen er óók naast zitten; hoe kan ik zeker weten dat ik *God* ervaar?
- als ik niet kan weten of *mijn* beeld van God wel klopt, hoe kan ik dan weten of *jullie* beeld van God klopt?
- jullie hebben het over God en Jezus, maar Wie is de Heilige Geest dan?

Allemaal hele goede en terechte vragen. Vragen die we zelf ook gehad hebben, en waar we uiteindelijk ook antwoorden op hebben gekregen. We willen die graag met je delen, maar zoals je hopelijk begrijpt, is één brief daarvoor te kort. Daarom hebben we een hele serie brieven geschreven, waarin we stap voor stap met jou op weg willen gaan om je vertrouwd te maken met God's bedoeling voor jouw leven.

Nu, vooruit: één vraag zullen we tot slot beantwoorden. Ja, ons tweede voorbeeld hierboven kan inderdaad ook over een voetbalschot gaan...

Hartelijke groet, en God's rijke zegen!

PASTOR GERT
Pater Johan

.... en nu jij.... je Godservaring

Na het lezen van deze brief is de belangrijkste vraag misschien wel: 'hoe kan ik zo'n ervaring van God krijgen?' Goede vraag, waar we twee dingen op willen zeggen.

Ten eerste: *wij* kunnen zo'n ervaring niet even voor je organiseren, en we kunnen je ook niet vertellen hoe je dat zelf zou 'moeten' doen. Een ervaring van God word je *gegeven* door - precies - God Zelf. Wat dat betreft zitten jij en wij in hetzelfde schuitje: we verlangen naar méér van God, maar zijn afhankelijk van wat Hij gaat doen.

Ten tweede: ook al is *God* Degene die de ervaring *geeft*, dan nog ben *jij* degene die de ervaring *krijgt*. Jij bent er dus zelf ook bij betrokken, en dat betekent dat jouw omstandigheden en leefstijl óók een rol spelen. We kennen je (nog) niet, en we weten dus niet in hoeverre God al een plaats heeft in je leven. Maar de kans is groot dat je onze brief nog steeds leest juist omdat je naar (nog) een ervaring met God *verlangt*. Mocht dat zo zijn, durf je dan eens af te vragen in hoeverre je omstandigheden het krijgen van zo'n ervaring bemoeilijken. Want, en daar gaat het ons nu om: *als* je leefstijl inderdaad een belemmering is voor een persoonlijke Godservaring, dan gaat dat niet veranderen zolang je je leefstijl niet verandert.

Nogmaals: we kunnen geen Godservaringen voor je afdwingen, en we gaan daarom ook geen ervaringen beloven. Dat zou niet eerlijk zijn. Wat we wél kunnen doen is jou helpen je (geloofs)leven eens onder de loep te nemen. Wie weet blijkt dat je, door sommige zaken te veranderen, de mogelijkheid tot een persoonlijke ervaring aanzienlijk kunt vergroten.

Hnd 9,3-5

Hoe gaat dat in zijn werk? Nu, de eerste stap is: vaststellen waar het over gaat. Wat stel jij je voor bij 'een ervaring van God'? Wat is daarbij je 'model', je voorbeeld? Dat kan een ervaring zijn die in God's Woord wordt beschreven (zoals bijvoorbeeld de ervaring van Paulus), maar het kan ook een ervaring zijn waarover een van je vrienden heeft verteld.

Jes 55,8-9

Vervolgens gaan we aan de hand van God's Woord bekijken hoe *God* een ervaring (of liever, een ontmoeting) met Hem bedoelt. De kans bestaat immers dat Hij er heel anders naar kijkt dan jij. Op die manier leer je al meer over God en over hoe Hij leeft, en dat vergroot de kans op een persoonlijke ontmoeting.

Zo werkt *Amen*. Bij elke brief krijg je een concrete opdracht of oefening, waarmee je in elk geval 'een' ervaring op gaat doen. Soms helpt het eerst te ontdekken welke ervaringen *niet* van God zijn, om vervolgens gemakkelijker te herkennen welke ervaringen *wel* van Hem komen.

Net als jij is iedere deelnemer is uniek, en dus heeft iedereen een persoonlijke motivatie om aan *Amen* deel te nemen. Om ervoor te zorgen dat uiteindelijk die thema's aan bod komen die voor jou belangrijk zijn, kiezen we voor een systematische benadering. Om jouw vraag naar een Godservaring als uitgangspunt te nemen: daar zitten allerlei andere thema's onder. Bijvoorbeeld: hoe kun je zeker weten dat God met jou een ontmoeting *wil*? Om welke reden zou *Hij* dat willen? Dat soort vragen gaat over de reden en betekenis van jouw bestaan. Maar je kunt ook vragen stellen als: een ontmoeting veronderstelt een vorm van contact, van *relatie*. Hoe werkt dat? Hoe werkt dat bij mij? En hoe is dat *bedoeld* te werken? Dat soort vragen gaat over jouw ontwerp en functioneren.

Naarmate je meer gaat leren over God's bedoelingen, ga je des te scherper zien op hoeveel plaatsen en manieren dingen *niet* volgens God's bedoelingen worden gedaan - niet door jou, maar ook niet door anderen (in onze brief zagen we het voorbeeld van de Farizeeën, maar er zijn er natuurlijk veel meer). Hoe komt het dat mensen andere keuzes maken? Op grond *waarvan* maakt iemand eigenlijk keuzes? En hoe zit dat bij jou? Dat soort vragen gaat over je gebrokenheid en heelwording.

Je gaat daardoor leren hoe God met jou omgaat. Wat verwacht Hij dan van mij? Hoe wil Hij dat ik reageer op alles wat ik in dit leven meemaak, en op alles wat anderen mij aandoen? Hoe wil Hij dat ik met *hen* omga? Dat soort vragen gaat over je identiteit.

En zo kunnen we nog een tijdje doorgaan. Maar dan blijft het bij woorden en uitspraken... terwijl we je liever een ervaring gunnen. Met onze introductie-serie kun je ruim een half jaar op weg. Zo kun je zelf ontdekken in hoeverre God's relatie met jou je leven verrijkt, en welke rol *Amen* daarin kan spelen.

Dank dat je onze brief geheel gelezen hebt, en wie weet.... tot ziens!